

13. Leven onder het nieuwe verbond

Het leven is de kostbaarste en allerhoogste gave waarnaar wij streven, want zonder leven is er niets. Maar met het leven wordt alles mogelijk. En, zoals het gezegde luidt: zolang er leven is, is er hoop. Als de God van de Bijbel ons leven voedt met hoop – onder andere de hoop op een leven na de dood – wil hij vooral ons huidige leven voeden en vullen. De God van de Bijbel is de God van het leven: het verbond waartoe hij ons uitnodigt is volledig gericht op het leven. Leven, ja, maar niet zomaar een leven: een leven in overvloed, een leven in volheid, om hier en nu te ervaren. Jezus' hele onderricht is gericht op dit leven en heeft betrekking op de kunst van het leven volgens en met God. Sinds de tijd dat Jezus gekomen is om deze gave van het leven, dit levensverbond, te openbaren en te belichamen, en te tonen wat een leven in volheid en overvloed inhoudt, is Hij het ook die onze studie en bezinning inspireert, door middel van een enkele evangeliewoorden.

Samen overleggen

- ▶ Hoe zou je je eigen leven omschrijven? Wat zijn de belangrijkste positieve en negatieve aspecten? Wat verandert jouw geloof (relatie met God) in je leven? Wat brengt het je bij?
- ▶ Als jou gevraagd werd om commentaar te geven op de titel van deze studie: "Leven onder het Nieuwe Verbond", wat zou je dan zeggen?
- ▶ Leven in overvloed, in volheid: wat betekent dit? En ook: wat betekent dit niet?
- ▶ God wil ons geluk, dat we gelukkig leven: is dit voor jou duidelijk? Waarom (niet)? Waarom twijfel je eraan?

Leven in overvloed

Sinds het begin van dit kwartaal hebben we de nadruk gelegd op het relationele aspect van het verbond en geloof (de intieme gemeenschap tussen God en de mens). Het is onze persoonlijke relatie met God/Jezus die ons leven zal voeden en vullen (overvloed en volheid). N.B.: het spreekt voor zich dat we het hier hebben over het spirituele leven, en niet over het fysieke en materiële leven, dat zeker positief beïnvloed kan (moet) worden door ons geestelijk leven, maar dat niet immuun is voor de verdorvenheid, de beproevingen en andere moeilijkheden van de wereld. Het christelijke leven is geen all-risk verzekering, noch een jackpot, maar het verrijkt onze ziel en vult ons wezen met een kostbare schat die nooit vergaat.

Johannes 10:7-15: "Hij ging verder: 'Waarachtig, ik verzeker u: ik ben de deur voor de schapen. ⁸Wie vóór mij kwamen waren allemaal dieven en rovers, maar de schapen hebben niet naar hen geluisterd. ⁹Ik ben de deur: wanneer iemand door mij binnenkomt zal hij gered worden; hij zal in- en uitlopen, en hij zal weidegrond vinden. ¹⁰Een dief komt alleen om te roven, te slachten en te vernietigen, maar **ik ben gekomen om hun het leven te geven in al zijn volheid.**

¹¹Ik ben de goede herder. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen. ¹²Een huurling, iemand die geen herder is, en die niet de eigenaar van de schapen is, laat de schapen in de steek en slaat op de vlucht zodra hij een wolf ziet aankomen. De wolf valt de kudde aan en jaagt de schapen uiteen; ¹³de man is een huurling en de schapen kunnen hem niets schelen. ¹⁴Ik ben de goede herder. Ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen mij, ¹⁵zoals de Vader mij kent en ik de Vader ken. Ik geef mijn leven voor de schapen."

- **Leven:** hier staat het Griekse **ZOÉ**. Terwijl de Griekse **BIOS** het leven in zijn meest elementaire zin aanduidt, wijst **ZOÉ** geanimeerde levensdynamiek, vitaliteit, de volheid van iemands activiteiten en relaties. In het N.T. verwijst **ZOÉ** naar de volheid van het leven, het waarachtige leven volgens en met God. **ZOÉ** is daarom een hoofdthema (zo niet hét thema) van het N.T.: het leven van bovenaf (wedergeboorte door de Geest) dat ons in overvloed vervult.

- **In overvloed:** Griekse **PERISSOS**, betekent ook superieur, buitengewoon, ongeëvenaard. In het kader van het geestelijk leven heeft deze 'overvloed' een heel spiritueel karakter, met zeer reële en concrete effecten in alle aspecten van ons leven. Dit leven in overvloed is nauw verbonden met wat het N.T. de vrucht(en) van de Geest noemt: Galaten 5:22-23: "de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing." Dit brengt ons terug bij de studie van vorige week, met het beeld van de wijnstok (Joh. 15): wanneer we in Christus "blijven", dragen we vrucht in overvloed.

N.B.: **Het eeuwige leven (ZOÉ)** (Griekse *aionios*: zonder ophouden, eindeloos, gemaakt om lang mee te gaan; betekent ook: zonder begin of einde) waarnaar in het N.T. wordt verwezen staat niet in tegenstelling tot het leven hier en nu en wordt er nooit van losgekoppeld. Zelfs als het ons wijst op het hiernamaals, toch is dat eeuwige leven al begonnen, hier en nu kan het al beleefd worden: "Waarachtig, ik verzeker u: wie luistert naar wat ik zeg en hem gelooft die mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven; over hem wordt geen oordeel uitgesproken, hij is van de dood overgegaan naar het leven." (Joh. 5:24) Let op de tijden van de werkwoorden: "heeft eeuwig leven": het Griekse perfectum wijst op een voldongen en blijvend feit. Eeuwig leven is een relationele gebeurtenis (kennen = intieme relatie, gemeenschap, afhankelijkheid): "Het eeuwige leven, dat is dat zij u kennen, de enige ware God, en hem die u gezonden hebt, Jezus Christus." (Joh. 17,3) Meer nog dan een kwestie van duur, is het eeuwige leven in de eerste plaats een kwestie van kwaliteit en intensiteit: een overvloedig leven (vol, heel, zinvol, vervuld).

Samen overleggen

- ▶ Hoe reageer je op het idee om het eeuwige leven hier en nu al te leven? Is dit de manier waarop je je huidige leven ziet? Waarom (niet)?
- ▶ In sommige religieuze opvattingen wordt dit huidige leven soms veracht, beschouwd als een wachtkamer, in tegenstelling tot het eeuwige leven, dat daar helemaal los van staat. Jezus vertelt ons duidelijk het tegenovergestelde: dit leven is al eeuwig leven, en het moet in volheid en overvloed geleefd worden! Goed nieuws, toch?
- ▶ Bestaan (BIOS) is een feit, leven (ZOÉ) is een kunst: welke levenskunst biedt God ons?
- ▶ Een vruchtbaar leven, dat vrucht draagt in overvloed, de vrucht van de Geest: liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing, ... (de lijst is niet volledig, u kunt ze verder aanvullen):
 - Neem elk van de vruchten en denk na over wat het voor je betekent.
 - Welke vruchten zijn aanwezig in je leven? Wat zijn voordelen? Welke vrucht(en) mis je of wil je meer laten groeien?
 - Hoe belangrijk/aanwezig/afwezig zijn deze vruchten in je relaties met anderen (zowel van jou naar anderen toe als van anderen naar jou toe)? Zou je zeggen dat deze vruchten de kern vormen van het kerkelijk leven? Leg uit...
- ▶ Leven in overvloed, vrucht in overvloed: is dit altijd even evident? Ook in beproevingen en tegenspoed? Ook middenin de Covid pandemie? Hoe heb je deze periode ervaren? Wat was het moeilijkst? Wat heeft je geholpen? Welke impact heeft dit gehad op je geloof en op je leven (praktisch en theoretisch)?

"Egô eimi"

Even terug naar de tekst van Johannes 10:7-15: "**Ik ben de deur... Ik ben de goede herder**"

Het evangelie volgens Johannes wordt doorkruist door een uitdrukking die een ware rode draad vormt: in de Griekse grondtekst "**Egô eimi**", vertaald als "(Ik), ik ben", "Ik ben het die ben" of "ik ben het". Een directe verwijzing naar de episode van het brandende braambos (Exodus 3:13-14), waar God zich openbaart en zich bekend maakt in zijn hoedanigheid van relationeel wezen: de HEER, de God van het verbond, van de relatie, degene die er is (en zal zijn), die aanwezig is voor de mens.

Wanneer we deze uitdrukking tegenkomen bij Johannes, helpt het om iets te onthullen over de persoon en de missie van Jezus, in zijn hoedanigheid van relationeel wezen (wie hij is en wat hij voor ons wil zijn). Deze uitspraken hebben geen metafysisch karakter maar zijn uitermate relationeel!

Het loont de moeite om deze uitspraken van Jezus op te zoeken en ons af te vragen in hoeverre hij dit waarlijk voor ons is, in ons leven. (Alles wat Jezus voor ons wil zijn, is bedoeld om ons leven in overvloed te geven!)

"Ik ben de deur": Joh 10:7, 9: *Hij ging verder: 'Waarachtig, ik verzeker u: ik ben de deur voor de schapen. - ⁹Ik ben de deur: wanneer iemand door mij binnenkomt zal hij gered worden; hij zal in en uit lopen, en hij zal weidegrond vinden*". Een verrassend beeld: Jezus, een deur. Maar niet zomaar een deur! Geen gevangenis-deur. Hij is een deur naar vrijheid, open, een doorgang om het leven in overvloed binnen te gaan (beeld van de weidegrond).

Deze deur verwijst natuurlijk naar een andere deur, de onze => Op. 3:20: *"Ik sta voor de deur en klop aan. Als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal ik binnenkomen, en we zullen samen eten, ik met hem en hij met mij."*

"Ik ben de goede herder": Johannes 10:11, 14: *"¹¹Ik ben de goede herder. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen. - ¹⁴Ik ben de goede herder. Ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen mij, ¹⁵zoals de Vader mij kent en ik de Vader ken. Ik geef mijn leven voor de schapen."*

Dit is een vertrouwd beeld voor thuis is in het Oude Testament. De Heer als herder is een sterk, zeer positief beeld: zie Ezechiël 34:31, Jesaja 40:11, vooral Psalm 23: *De HEER is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets. ²Hij laat mij rusten in groene weiden en voert mij naar vredig water, ³hij geeft mij nieuwe kracht en leidt mij langs veilige paden tot eer van zijn naam*".

Vaak vertellen de evangeliën ons dat Jezus met ontferming werd bewogen toen hij de menigte zag, want ze waren als schapen zonder herder.

"Ik ben het brood des levens": Johannes 6:35: *"Ik ben het brood dat leven geeft," zei Jezus. 'Wie bij mij komt zal geen honger meer hebben, en wie in mij gelooft zal nooit meer dorst hebben.'*

Deze uitspraak is verbonden met de episode van de vermenigvuldiging van broden (Johannes 6). Jezus gaf een grote menigte te eten. De volgende dag zoeken de Jezus en vinden hem. Maar Jezus zegt tot hen: (6:26-27): *"Waarachtig, ik verzeker u: u zoekt me niet omdat u tekenen hebt gezien, maar omdat u brood gegeten hebt en verzadigd bent. ²⁷U moet geen moeite doen voor voedsel dat vergaat, maar voor voedsel dat niet vergaat en eeuwig leven geeft; de Mensenzoon zal het u geven, want de Vader, God zelf, heeft hem die volmacht gegeven."*

"Ik ben het licht van de wereld": Johannes 8:12: *"Ik ben het licht voor de wereld. Wie mij volgt loopt nooit meer in de duisternis, maar heeft licht dat leven geeft"*. Context: Jezus is in de tempel te Jeruzalem. De mensen komen tot hem en Jezus onderricht hen. Dan komen er schriftgeleerden en Farizeeën met een vrouw die op heterdaad

is betrappt. Ze hopen Jezus in de val te lokken, maar Jezus zet ze vast in hun eigen valstrik. Dan volgt deze uitspraak van Jezus, die een sterke reactie zal uitlokken bij zijn tegenstanders die weigeren in hem de gezant van de Vader te zien. Hun verharding leidt tot blindheid. Het is dan ook geen toeval dat onmiddellijk daarna, in hoofdstuk 9, de genezing wordt verteld van een blindgeborene. Voordat hij hem geneest insisteert Jezus: "[Zolang ik in de wereld ben, ben ik het licht voor de wereld.](#)"(9,5)

Met deze uitspraak, "**Ik ben het licht voor de wereld**", wordt de genezing van deze blindgeborene een levende parabel, die een geestelijke waarheid illustreert.

"Ik ben de opstanding (ANASTASIS) en het leven (ZOE)": Johannes 11:25-26: "[Ik ben de opstanding en het leven. Wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft, ²⁶en ieder die leeft en in mij gelooft zal nooit sterven.](#)"

Context: deze uitspraak komt uit de episode over de dood en opstanding van Lazarus.

Deze verklaring van Jezus beperkt zich niet tot de opstanding na de fysieke dood (hoe belangrijk deze hoop ook is!), maar gaat ook over geestelijke opstanding (die we in het huidige leven kunnen ervaren). De 2 Griekse termen die gebruikt worden voor opstanding zijn zeer suggestief; ze komen ook voor in verschillende episodes van het evangelie waar Jezus mensen geneest en herstelt (we weten ook dat Jezus' "wonderen" vooral tekenen waren bedoeld om ons geestelijke waarheden te leren en ons wakker te schudden voor het ware leven):

- **Anastasis:** opstaan, zich oprichten, omhoog komen, geboren worden, verrijzen
- **Egeirō:** opstaan, wakker worden, waakzaam worden, herrijzen (gelinkt aan agora: al je mogelijkheden aanspreken)

"Ik ben de weg, de waarheid en het leven(zoe)": Johannes 14:6-7: "[Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij. ⁷Als jullie mij kennen zullen jullie ook mijn Vader kennen, en vanaf nu kennen jullie hem, want jullie hebben hem zelf gezien.](#)"

De formulering: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven" vat de route samen die Jezus aan zijn discipelen heeft voorgesteld.

De waarheid:

1°) In het Griekse denken (het denken en de taal van het NT) is er een nauwe relatie tussen de begrippen openbaring en waarheid => het woord 'ALĒTHĒIA' - waarheid betekent: waar, wat niet verborgen of gesluierd is. Kennis van de waarheid vereist dat de sluier die haar bedekt wordt verwijderd; openbaring... omdat het de sluier verwijdert en leidt tot de waarheid. Is dat niet wat Jezus deed: de sluier verwijderen, ons de Vader, de wil van de Vader en daarmee de zin van het leven openbaren?

2°) In het Hebreeuwse denken (wat nog steeds het gedachtegoed van Jezus is), is waarheid nog concreter en geworteld in de werkelijkheid. Het roept de noties op van stevigheid, veiligheid, trouw, standvastigheid, wat solide is. Het heeft niets te maken met abstracte en filosofische opvattingen. "EMETH" (waarheid) wordt in wezen begrepen als een concrete actie in overeenstemming met Gods wil. Waarheid heeft meer te maken met een juiste levenshouding dan met theoretische kennis. Is Jezus niet een levende belichaming van Gods wil, van het leven volgens God? Waarheid is een bevrijdende relationele ervaring, een realiteit die wordt beleefd: "Je zult de waarheid kennen, en de waarheid zal je bevrijden!" (Joh. 8:32)

Jezus, **de weg:** Een weg waartoe hij ons uitnodigt om met hem te bewandelen: "Volg mij!" Dit pad incarneerde Jezus door zijn leven. Dit is de weg die God aangeeft in Zijn Wet (Thora), de weg van leven en geluk. Let op het dynamische karakter van de het begrip 'weg'. Christus zet ons in beweging, op weg.

Jezus, **de waarheid:** de waarheid is niet filosofisch, abstract, maar de vaste realiteit waarop we kunnen vertrouwen om te leven. Deze waarheid is wat de mens in staat stelt om te leven, het is (het) leven. Je zou ook kunnen vertalen, met een lichte afzwakking: "**Ik ben het pad van het ware leven (zoe)**".

Iedereen kent de befaamde uitspraak van Pilatus toen Jezus tot hem zei: "Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen..." => Pilatus repliceert: "Wat is waarheid?" (Joh. 18:37-38). Jezus gaf geen antwoord. Hierover wordt een verhaal verteld: Ouderen geloofden dat als Jezus niet antwoordde, dat was omdat het antwoord in de vraag stond. Op hun zoektocht ontdekten ze dat als we de letters van de vraag reorganiseren (in het Latijn, de taal van Pilatus): "Quid est veritas? ", krijgen wij: "Est vir qui adest" = het is de man die aanwezig is. Het verhaal is onwaarschijnlijk – het is een legende – maar de conclusie is zo waar: de waarheid stond voor Pilatus, in de persoon van Jezus!

"Ik ben de ware wijnstok" Johannes 15:1. We hebben de metafoor van de wijnstok grotendeels ontwikkeld in de vorige studie (studie 12: het verbondsgeloof). Een metafoor die de dynamiek in het hart van het christelijke leven illustreert. "In Christus blijven" veronderstelt van onzentege volledige afhankelijkheid en onze volledige toewijding. Een verbintenis die niet zonder gevolgen blijft; het werpt zijn vruchten af: "[Wie in mij blijft, zoals ik in hem, draagt veel vrucht](#)" (15:5)

Samen overleggen

► In hoeverre heeft elke uitspraak van Jezus persoonlijk invloed op u? Is Jezus dat alles (of iets meer in het bijzonder) voor jou? Zijn er aspecten waar je niet kunt in vinden? Welke, waarom?

Laten we nog een stap verder gaan en ons afvragen of we dat alles zelf voor anderen kunnen zijn. Je kunt de neiging hebben om spontaan nee te zeggen. Het is toch Jezus die dat alles is, wij zijn het niet. En toch... Zegt Jezus in de Bergrede niet tot zijn discipelen: "*Jullie zijn het licht in de wereld*". (Mt 5,14)? (En ook: "*Jullie zijn het zout van de aarde!*")
Wanneer Hij broden vermenigvuldigt en naar de menigte wijst, zei hij niet tot de discipelen: "*Geven jullie hen te eten!*" (Mt 14:16)?
En zei hij niet, voor hij de zijnen verliet, aan een van zijn discipelen: "*Wees de herder van mijn schapen*" (Joh. 21,16)?
En elders, "*Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in mij geloof*" (Joh. 7,38)
En tot slot, "*Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik jullie uit.*" (Joh 20.21)

Samen overleggen

► Ben je ooit al voor iemand een van bovenstaande elementen geweest? Zijn anderen zoiets voor jou geweest?

Tot slot

Om te mediteren:

"Het hele levenspad gaat van onwetendheid naar kennis, van duisternis naar licht, van slavernij van de zintuigen naar vrijheid van de geest, van het onervulde naar het volbrachte, van het onbewuste naar bewustzijn, van angst naar liefde. Deze zoektocht is het mooiste avontuur dat er is... »

Frédéric Lenoir, L'Âme du monde

Samen overleggen

► Wat blijft er jou bij m.b.t. deze kwartaalstudie over het verbond?

-EINDE-